

Felvidéki Híradó.

129

TÁRSADALMI és KÖZMŰVELŐDÉSI HETILAP.

A Magyarországi Kárpát Egyesület, Herceg Szász Coburg-Gothai Fülöp Ö királyi fensége védnöksége alatt álló Szittnya Osztyánának közlönye.

Hírtétési ára:

Egész évre . . . 3 frt - kr.
Fél évre . . . 1 . 50 .
Negyed évre . . . 80 .

MEGJELENIK: MINDEN VASÁRNAP.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előzetések a kiadóhivatatra címezve **Turóc-Szt.-Mártonba** küldendők.
A hivatalos hirdetések, kéziratosok **péntekig** kérjük beküldeni.

Hivatalos hirdetések díja:

100 szög 2 frt., ezentúl minden megkezdett száz szónál 50 krral több.

Az új év küszöbén.

Mielőtt a közelebbi múlt évtől búcsút vennünk, vessünk egy futó pillantást annak lefolyására.

Mindenek előtt örömmel láttuk, hogy a magyar társadalmi élet felzárkózott a vidékhez. Először a vidék felzárkózott a magyar társadalomnak, mely még nagyon gyenge esemete nálunk.

A közművelődés is mind nagyobb teret hódított s ennek egyik fontos tényezője, a F. M. K. E., vidékünkön, szeszterezbányán tartotta évi közgyűlést.

Közgazdasági állapotaink azonban évről-évre hanyatlóban vannak, de ennek oka nem csak az általános gazdasági bajokban keresendő, de kevesebb az az ok, mely a tényt minden felé nyilvánul. Mi figyelemmel kísértük vidékünk minden bizonyságát, de egyetlen egyszer sem láttuk alkalmunk, hogy például a gazdasági egyesületek ne legyenek oly tevékenységtől irhasunk, mely a gazdasági életet anyagi érdekeket is megmozdította volna.

E három tényező: a társadalmi, a közművelődés és a gazdasági, az, melyet lapunk folytonosan figyelemmel kísért s a közelebbi időben is az, hogy ezek érdekében minél nagyobb tevékenység legyen.

De az a társadalom, mely ma még csak gyenge eszközökkel ren-

delkezik, nem felelhet meg feladatának, nem töltheti be hivatását.

Ha valahol úgy vidékünkön s különösen most van arra szükség, hogy mindenki, ki magyarnak vallja magát, legyen közkatonája a magyar társadalomnak s apostola a szent ügynek.

Karoljuk fel egyesületeinket s kulturális intézményeinket, mert ezek oly tanítványi lehet, sőt kell is.

Tagadhatlan, nélkülözhetetlen megpróbáltatásokon ment keresztül gazdasági életünk, de ezzel szemben éppen maga a gazdasági élet egésze tételemléket állított s még csak meg sem kísérelte eszközöket keresni a boldogulásra.

Mi nem először, de ismételve ajánljuk a gazdasági egyesületek felkarolását s ismételve kérjük gazdálkodókat, vegyék igénybe azon eszközöket, melyeket az egyesületek nyújtanak s ha másképp nem lehet, két, három vármegyére egyesüljön e téren.

Az új év új reményeket hoz s mi még nem fáradtunk bele a küzdelembe, még mindig reméljük, hogy közönségünk meg fogja érteni szavunkat, körénk csoportosul, velünk fog küzdeni, mert nem küzdünk mi lehetetlenségért, ami ezúlnak szent.

S hogy az új év küszöbén ismételve tárgyaljuk a zászlónkra tűzött eszméket, tesszük azon meggyőződésben, hogy ezeknek megtestesítésével lehet csak megteremteni szellemi s anyagi jólétünket.

Bizunk a felvidéki magyarság hazaszeretetében, áldozatkészségében

s hisszük, hogy felkarolja, méltányolja önzetlen törekvéseinket s pártfogásával oda fog hatni, hogy az általunk hangoztatott eszmék diadalra jussanak. **Ugy legyen!**

A nők hatásköre.

Írta: Gáta József.

Gyakran, föltötte gyakran találunk az életben nőket, kik, bár mindennel megáldva, mi őket boldoggá tehetné, a megelégedettség, a boldogtalanság jellegét viselik homlokukon, szüntelen panaszkodnak a sors kegyelenségére, a férfiak zsarnok önzése ellen, mert ezek szabták oly szűkre a kört, melyben a nőnek mozognia kell, s mely nem enged tért a szellem magasztos szárnyalásának. A férfi működésének nyitva áll az egész nagy mindenség, övé a dicsőség és a hatalom, — ez folyton hangoztatják —, míg a szegény, félreismeret, a világtól meg nem értett nőnek alárendelt szerepet kell vállalnia s arra van kárhoztatva, hogy egyedül az élelet csekélységével foglalkozzék.

Áz ilyen szerencsétlen, önmagukkal s a világgal meghasonlott nők azonban kivétel nélkül fonak nevelésnek áldozatait, s mert nem tudják hivatásuk komoly, fontos kötelességeit föllőgni, nem bírnak elég morális erővel, szélesyeken s ama számtalan képzelt betegségekben uralkodni, melyek forrása a cenzúrával való élet s az ebből eredő unalom, mindig másokban keresik boldogtalanságukat, mely pedig egyedül saját keblökben rejlik.

A modern nevelés legnagyobb hibája az, hogy mi nem ismerteti meg velők valódi hivatásukat s annak kötelességeit: a mostani, tájladom még mindig annyira

elterjedt szokás, vagy divat szerint a szűlők csak arra törekzenek, hogy leányaikat minél előbb valami, s főleg nagyvárosi magánnevelő-intézetbe adhassák, hol őket a legjobb esetben sok, részint hasznos, de még nagyobb részt haszontalan dolgokra drága pénzért tanítják — tisztelet a csekély, számú kivételnek —, s ha sikerül, kellemes salonné hölgyekké nevelik; de az ész-és kedélymívelődése elhanyagoltatik, a nő hivatása s annak szent kötelemi legnagyobb részt ismeretlenek maradnak előttük.

Az emberek nagyobb része fonakul azt hiszi, hogy a tanítás egy a neveléssel, holott amaz csak ennek egyik része. A nevelés magában foglalja az ész és a kedélymíveltetést, a morális erő kifejezését, hasznos ismeretek megszerzését, s legfőbb feladata a gyermeket hivatásával megismertetni s őt annak kötelességeire előkészíteni.

Az ugynevezett szűk kört sem a véletlen szélesíti, sem a férfiak zsarnok önzése nem jelölte ki számukra, de azon törvények, melyeket a természet a nő lelki és testi alkotásánál követett és ezen örökléval alkotott törvényei megmáshatatlank, fel nem dönthetők, azoknak hódol az egész alkotott mindenség, az erős, hatalmas férfi ép úgy mint a gyöngye nő.

S vajjon igazán oly szűke azon kör, melyben élnők kell? — oly csekély s alárendelt-e a szerep, mely nekik az élet nagy színpadján jutott?

A mindenható bölcsesége egyedül, kizárólag arra teremté a nőt, hogy az emberi nem másik felének, mely a nehezéket terhet viseli, a nagyobb viszontagságokkal küzd: életét gyöngyéd részvét, szeretet s figyelmes ápolás által édessé tegye s annak terhet

TÁRCSA.

Egy cikik a kávéról.*

Írta: Drescher Lajos.

Jóllehet a kávé élvezete legkedveltebb szokásaink közé tartozik, mégis absolute letehetlen az ital értékéről, melyet teljes reggelitől és uzsonnára, vagy téj nélkül mint fekete kávé étkezés után iszunk, valami hározzottat mondani, mert egészen eltekintve attól, hogy a különböző országok konyháiban az elkészítése is egészen különböző, hogy az egy csésze kávéhozhoz szükséges átvészem száma is egészen különbözőképen éteklik: a kereskedésekben árult kávécsésze körül a mennyiség az ártek elbirásánál, súlyosan hat a mérlegben. Szászországban egy csésze kávénak határozzottan három, míg Törökországban igató hatása van, és innen van, hogy a kávé hatásait eléregező itetek oly különfélék. Az egyik-ek este élvezve, álmatlanságot okoz, míg a mások éppenséggel alomlatul használják; a harmadiknak oly emésztő-szerű szolgal, a negyediknél gyomorbántalmakat idéz elő. Ha ellenben a kávéfőzet szabályszerű, surrogatumok nélkül, a hirtvees vegyész, s Liebig tanár rendelkezése és tanácsa szerint készült, akkor hatásai egészen mások, erős kávé rendszeren iva igatólag hat és befolyásolja az emésztést; dr. Ruff, strass-

burgi tanár állítja, hogy különösen gyomor-erősítőnél, heveny bélhurut, feloldala fej-fájás, (migrán) és hányással, morphiúm-és opium-mérgezés, egy szeszcs italok által okozott erős mámor és kábulás ellen igen hatásos szernek bizonyul.

Állítsuk már most fel a kérdést: hasznos, vagy káros-e a kávé élvezése, táplálék-e avagy élvezeti szer? Ily ellet felállitva a kérdést, okvetlenül a kávé ellen kell állást foglalunk. Habár azok, kik rászoktak, nélkülözhetetlen is, jóllehet azon jólézés, melyet a közvetlenül ebéd után élvezett kávé valóban előidéz, inkább csak lelki működésből magyarázható), épp oly mérvben nélkülözhető azokra nézve, kik nem szoktak rá, sőt bátran hozzáteljük, az utóbbiak, tán jutalmul a kávétól való megtartóztatásukért, sokkal kevesebbet szenvednek gyomor- és bélbetegedésekben, mint az első helyen említették. A gyermekszobából, már csak ezen indoknál fogva is, feltétlenül ki-üzöbölendő a kávé. Az erős kávénak rendszeres élvezete beteges igaztatást okoz az véredényeknek és idegrendszernek, gyengítőleg hat az emésztésre, s mind e zavarokkal még nagyobb fokban jár, ha surrogatumokkal hamisítva van; éppen azért, ki nem szokásból issza, csak gyögyezőelokra használja és egyben ide csatlóhatjuk azt a tapasztalatot is, hogy a kávé élvezése gyomorbántalmak, emésztési zavarok, szív-ja, ideges szivdobogás, a fej felé való vértömlésben, idegességben szenvedőknek feltétlenül ártalmas. De a ki igenis inni szokta, annak csak tisztán, csekély mennyiségben

is a vegydatumony approbálta előírás szerint elkészítve, téj és cukor hozzátevével kellene azt inni.

Ez mintegy önmagától arra a kérdésre vezet: Miképen kell tehát a kávé a legjobban elkészíteni? Liebig tanár erre, egytanilag megokolt, leghelyesebb és legjobb utasítást a következőkben adja. Nincs okunk kísérleti tapasztalaton alapuló eme tanácsot a magunk részéről is ajánlatunkat megvonn.

Használjunk első sorban lehetőleg jó kávészemet. (Alkatrészei: coffein-összekegletésben a cersavnak egy nemével, legumim, zsiradék, mézga, cukor, gyanta, illó olajok, melyek az illatot adják és u. n. növény-sajtnyanyagok.) A szemeket, miután bizonyos okokból*) előbb jól megmostuk és kendővel szárazra megtöröltük, vasspernyőben megpörköljük, de nem tovább, mint a míg világos barna színre kaptak; sőtét barnaját pörkölve a coffein ellilán; feketére égetve pedig, minden főalkotást teljes teljesen és tökéletesen el van pusztítva!

Nehogy a kávészemek a levegőn illatukat elveszítsek, fél kilóra 1 kávé kanál-nyit számíva, hűtsünk finomra tört cukrot a pörkölöt és még forró kávéra; a serpenyőből való kivétel előtt megkavarjuk még néhányszor, minek következtében a cukor elolvad, és minden szem vékony réteggel bevonatik, s ezáltal az illószerek mintegy lekötődnek, aztán egy széles porcellánal

*) Ilyen ok: a napirenden levő kávéfőzetek, a por, piszok s egyéb anyagok, melyek némely gondatlan úlében belekeveredhetnek s a kávé aromáját befolyásolják. Szerk.

gyorsan lehűlni engedjük és száraz helyen tartott bádógdobozban megőrizzük.

Használat előtt megőrizzük, és azután következik a sajátképi kezelés, mely 3-féle módon történhetik: vagy átszűrés, vagy felöntés, vagy főzés által. Az első készítési mód azért nem ajánlható, mert bizonytalan és egyenlőtlen. Nagyon lassan, forró vízzel szűrve, elveszti a kávé a levegőnek behatása folytán aromáját, miután a levegő ényve az aromatikum alkatrészeket részint megváltoztatja, részint egészen elpusztítja, ezen fölül a víz 20 százalék helyett rendszeren 7—10 százalékát oldja fel a coffein-extractumnak, a többi elveszett.

Celeten a kávé hideg vízzel teszik a tűzre s a felforrásig hagyják főni; alig vívatható el, hogy nem pompás kávé lesz az keleti országok lakói. Hibázi szotak azazal is, hogy gyakran a kelletlenül tovább hagyják forni, ezáltal a kávéfőzet bár gazdagabb lesz az extraktumokban, de szegény az illatban, a mi kétes értékű nyereség. Azért dr. Liebig nyomán legjobbnak kell elismernünk azt a készítési módot, mely a főzést összekötö a felöntéssel; egyedül ez biztosított tartalommal, dús és aromatikum kávé. 35 gramm őrölt kávé 2 csészére a következőleg alkalmaztatik:

Közvetlenül a használat előtt megdarálunk kávénak háromnegyede 2 csésze hideg vízzel egy edénybe forrásig hozva, e ponton túl még 10 percig főni hagyjuk, hogy a coffein oldott állapotba jusson, azután a visszatartott negyedik részt öntjük hozzá s felkavarván, elhúzzuk hamar a tűzről; le-

ed.

könnyítse. Arra teremté a nőt, hogy szeretői anyja legyen, ki nem csak gyermekei testi jólétéről gondoskodik, de azoknak gyöngéd lelkeket minden emberi érem magvát bintse, s azok csiréit bölés figyelemmel növelje.

Hivatásának ezen legszentebb, legmagasabb kötelessége képezi azon kapcsolatot, mely őt a férfi nagszerű működésével összeköti; ő az, ki fiaiban és leányai-ban a haszaszeretést szik-rájait szaitja és őrzi, ő neveli a hazájó polgárait, ő az, ki férjét ne-mes tettekre buzdítja s gyöngéd szerető kézzel a sebeket bekötözi, melyeket az élet durva érintése szíven, lelken szagztatott.

Ő a nő legyen a háztartás vezetője, ki rend, tisztaság, szorgalom, takarékos-ság, gazdasági ismeretei és ügyessége által családja jólétét s tekintélyét növeli, férjének házi nyugalmát, boldogságát biztosítja, ő házat a béke, az öröm és melegegésedé-templomává teszi.

De nem csak a házi s családi boldo-gság, hanem az állam közjóléte is nagy részét attól függ, miképpen teljesíti a nőnem természet-si polgári hivatásának fontos kötelessé-gkeit. A természet bölcs beosztása szerint a nő — ha nő akar maradni — nem vehet részt tetlegesen a férfi minden működésében, melyek nem annyira az érzelmek világába tartozók, mint a nőkéi csak azon befolyás, melyet a férfi kedélyére gyakorol. A törté-net lapján s a mindennapi élet szűk köré-ben számtalan példában látjuk, mily nagy ezen befolyás a férfiak tetteire, s a forrás szerint, melyből eredt, mily káros vagy üd-ös lehet az nem csak egyes családok, de egész államok sorsára.

Szűke hát valóban a kör, melyet a mindenható bölcsesség számára kijelölt? — hiszen magában foglalja az egész világot, az élet legszebb, legérdekesebb örömeit és él-veit! Kötelességeik magasztosak és fontosak, s minthogy a pálya ki van jelölve, melyen haladni kell, nincsenek kényszerítve az élet nyílt tengerére szállni, vad viharokkal, szélaj hullámokkal küzdeni, mint a férfiu, kinek ezer meg ezer viszontagsággal meg kell küzdenie, míg pályát törhet magának.

Ha a szülők s nevelők mind teljesen megfelelőnek kötelességöknek s a nőket valódi hivatásukra előkészítik, valóban nem látnak annyi szerencsétlen családot, nem a nőnem amaz undok torzképeit, kik a nagyvilág fozé, lelket s tetet lankasztó gyönyörű éltők fűzéljű, pipereasztalukat házi oltárként tekintik, melyen a hűség bályványának idét s egészéget áldoznak, kik gyermekeiket haszonáltalán telenek tekintik s hogy gyöngéd fu-liket ne sértsék sírásukkal, távol az anyá-

tól bűnöznek kezeire bízva, kik vagyonukat oktanlan pazarlásnak, férjeik nyugalmát s boldogságát szeszélyeiknek, szenvedélyeiknek áldozák fel. Mily szomorú, mily undok, s mégis mily igaz képek!

Mi legyen az olyan gyermekekéből, kik ily viszonyok közt, lelkeik s testileg elha-nyagolva, éltők első éveit töltik? Jová te-heti-e angol vagy francia nevelés, — ha akarataja volna is hozzá, pedig de hogy van! — mind azt, mit a rossz példa elron-tott? s mily legyenek később, ha már zsenge korukban hajlamaik, gondolkozásmódjuk oly ferde irányt vőnek! Teli szeszélyekkel, tul-zott vagy félszeg vágyakkal lépnek az életbe; a családi körbe s a helyett, hogy azon hán-kak, melynek élére állta őket a sors, áldá-sává váljanak, atókka lesz jelenlétük.

Azon, valami beteges agyban táma-dott eszme, mely egy idő óta rénként bu-lyong az emberek közt, a nő emancipá-ció, épen csak eszme fog maradni, kivi-hetetlen, míg a természet törvényei fennál-lanak.

Távol van tőlem azon fonák elvnek hódolni, mely szerint a nőket el kell zárni minden magasabb műveltségtől, sőt inkább tért kell e lehető legnagyobb szellemi kiké-pezésnek engedni; s ha valamely nő elég erőt ér meg magában természeti köréből ki-lépni, s az élet viszontagságaival megkü-zdeni, s kitűnő tehetségekkel bír, melyek állást, tiszteletet biztosítanak számára, lépjen, ki a szűk körből; legyen nő művész-nő, író-nő, tanár-nő, tanítónő, s zé-nésznő stb., előtte is ép úgy nyitvak ezen pályák, mint a férfi előtt; de bármily lezsen, bármily magas fokra emelkedik is, mindig csak a nő maradjon, mint azon nagy királynők, császárnők, kiknek ne-veit a történelem lapján — néha véres be-tűkkel — látjuk följegyezve, éppen csak a nők voltak a, tele női hibákkal s gyö-néggekkel, vagy női erőkkel.

A nő, ha kilép köréből, igen könnyen a férfi foglalkozásaival a férfi természet hi-báit is magáéva teszi, a férfi erényeit pe-dig csak fölötté ritka esetben, s azon nők, kik azt hiszik, hogy emancipáltak nők, többnyire legtávolabb állnak tőle, s nem csak a természet törvényeinek, de saját természet-i tulajdonaiknak rabszolgái, s nem lesznek boldogok soha.

Maradjanak hát inkább azon szűk kör-határain belül s ismerjék el hálával a gond-viselés bölcsességét, ki oly szép, oly édes s magasztos hivatásra teremté a nőt. — Fé-lyes gazdagságot, ragyogó díszségeket, nagy hírnevet szerethet magának azon nő, ki művészet, író stb. pályáját választja — mindent adhat neki a világ — de valódi tiszta boldogságot egyedül csak hiva-tása körében lelhet.

Névsora

a Magyarországi Kárpátgyűlés herceg Szász Coburg Gothai Fülöp kir. fenségének veendőkére és méltóságos Péch Antal tiszteletbeli elnöksége alatt álló Szinyai Osztály tagjainak.

Rendeltettek:

1. Almasz Dániel tanár Selmeczbányán,
2. Altmann Imre városi tisztviselő Selmeczbányán,
3. Arthoth Géza árvászéki ügyész Selmeczbányán,
4. Azólt Oszkár egyet. tanár Budapest,
5. Backer Alajos fényképész Selmeczbányán,
6. Bartakovics Andor tanácsnok Bakabánya,
7. Blahó István kőregyező Csabrág Verbók,
8. Bellus János tanár Selmeczbányán,
9. Bernhardt Adolf tanácsnok Selmeczbányán,
10. Dr. Boleman István főorvos Selmeczbányán,
11. Breznyci János kir. tanácsos Selmeczbányán,
12. Buljovszky Sándor tanár Selmeczbányán,
13. Lovag Berkus Lóthár cs. kir. ezredes Selmeczbányán,
14. Cherven Andor telekkönyvezető Selmeczbányán,
15. Cseh Lajos igazgat. geológus Selmeczbányán,
16. Csiba Ignác tanár segéd Selmeczbányán,
17. Csiba István kereskedő Selmeczbányán,
18. Cziz János póstamester Bozók,
19. Czigliány Gyula tanácsnok Bakabánya,

20. Czibulya László fűszelgabrió Korpona,
21. Cserey Ede építész Besztercebányán,
22. Chauer Ottó városi tisztviselő Selmeczbányán,
23. Dimák Gyula takar. pénztári tiszt Selmeczbányán,
24. Eranos Antal erdész akadémikus Selmeczbányán,
25. Ertl Gyula joghallgató Selmeczbányán,
26. Ertl János városi biztos Selmeczbányán,
27. Ertl Vilmos borkereskedő Selmeczbányán,
28. Farbak István kir. bányatanácsos Selmeczbányán,
29. Fiedler Gyula takaréki pénztári könyve-zető Selmeczbányán,
30. Füzely Károly műiparos Selmeczbányán,
31. Füzely Vilmos építész Selmeczbányán,
32. Fodor Attila bányafőnök Szélatna,
33. Fox Károly gépfejlőgépész Szélatna,
34. Füllöp Adorján tanár Zenta,
35. Gáitner Tivadar magán-ő Selmeczbányán,
36. Gasparecz Béla fürdő tulajdonos Széklenő,
37. Gesell Sándor m. kir. bányatanácsos Bu-dapest,
38. Glücksthal Gyula kereskedő Selmeczbányán,
39. Gragger Károly kereskedő Zsarnóca,
40. Gregus Antal iparos Selmeczbányán,
41. Gerzso János iparos Selmeczbányán,
42. Dr. Goldstuecker Márk ügyvéd Selmeczbányán,
43. Gretzmacher Gyula m. kir. bányatanácsos Selmeczbányán,
44. Gerő Nándor bányagyakornok Selmeczbányán,
45. Gellér Rezső ügyvéd Korpona,
46. Hegecs János városi tiszt Selmeczbányán,
47. Händel Vilmos ev. lelkes Selmeczbányán,
48. Hegedűs Pál m. kir. bányatiszt Selmeczbányán,
49. Heinz Hugo ügyvéd Selmeczbányán,
50. Hermann Emil akad. tanár Selmeczbányán,
51. Heim Péter m. kir. miniszteri tanácsos Budapest,
52. Herman Hugo m. k. bányatiszt Diós-Győr,
53. Hlavacek Kornel m. k. bányatiszt Szélatna,
54. Hoffmann Alajos kir. végrehajtó Selmeczbányán,
55. id. Hoffmann Sándor kir. póstamester Kőpaták,
56. Jfi Hoffmann Sándor kir. főerdőtanácsos Budapest,
57. Horváth Josef iparos Selmeczbánya,
58. Hönig Vilmos esp. plébános Szt.-Antal,
59. Hornyacsok István kereskedő Selmeczbányán,
60. Hoznek Gyula hercegi erdész Jolsva.

(Folytatás köv.)

A hétfői felolvasó estély.

Ch. — A Turóc-szt. mártóni áll. polgári és közép kereskedelmi iskola tanstul-tete december 16-án rendezte ez idei harmadik felolvasó estélyét. Jól eszt a szép karácsonyi ünnepek alatt egy kedélyes estély a polgári iskola felolvasó termében töltenünk, közeli és távoli ismerőseinkkel találkozunk s e mellett a szép, műsorban gyönyörködünk. Emelte a műsor érdek-ségét az is, hogy a régi közreműködők mellett — kiket jól esik minél gyakrabban viszont látnunk — ismét egy-két újabb erővel ismerkedhettünk meg. Boldis Ignác fő-rendező, úgy látszik, kifogyhatatlan s tekin-tetben; arról tanuskodik minden egyes mű-sorzata s újabb, meg újabb közreműködői. Jól esik tapasztalunk, hogy a megyei elő-ke öb családok tagjai örömet lépnek fel ez estéken mint közreműködők, melvén ekképp az estélyek érdekességét és népszé-rűségét. De vegyük sorra az egész prog-ramot.

A műsor első számát Herold »Zampa« operájának legszebb dallamaiból összeállított ábránd képezte zongorán és harmoniumon előadva Jush Anna nőhölgy és Boldis Ignác úr által. Szívesen találkoznak e régebbi francia dalmű egyes szép részleteivel lega-labb a hangversenyteremben, mert utjabban az operaházak meglehetősen ritkán hozzák színré. Közreműködőkön derekasan oldották meg feladatukat. Jush Anna a nehéz zongora-részben főnyaralással és jeles technika-játszotta végig, a zongoráé pedig szokott biztonságával kezelte hangszerét. A má-

sodik számot Arany Jánosnak »A gyermek és a zivárvány« című allegóriája képezte, melyet meleg érzéssel szavalt el Selenk Flóra kisasszony, kit ezúttal először volt alkalomunk hallani. A kisasszony — noha hangja kissé fátolyozott volt — ügyes szavallónak bizonyult be, kit más alkalommal is, kivált lyrai darabokban, örömet fogunk viszont-látni. Harmadik számunk Székely Imrénék egyik hatásos magyar ábrándja következett, melyet szabatosan és tüzel adott elő zongorán Szibelt Mariska kisasszony.

A műsor középpontját Nagy Istvánnak »Ternézzetudományi apróságok« című fel-olvasása képezte. Szellemesen beszélt a nagy természet titkairól, majd elhagyva földünket az eszaki világain vezetett keresztül. Saj-náljuk, hogy érdekes felolvasását kissé rö-vidre szabta, örömet elhallgattunk volna to-vább is. — A felolvasás után egy régi jó ismerősünk: Derszib Béla úr énekelt két darabot, még pedig »Lili-kegyő«-t Banfi Sándortól és magyar népdalokat. Mai sze-replése minden tekintetben sikerültnek mon-dható; lelkesült taps jutalmazta őt kivált a »Lili-kegyő«-cienélése után, mely eredeti-ten nő hang számára van írva, de a mely egy sem tévesztette el hatását. Nagy ér-dekü volt a műsor utolsó száma, mely két részből állott. Az egyik egy »Valse brillante«-t volt Lysbergől (zong. 4 kére), a másik Meyerbeinek ismert »koronázási indulója-ját« (zongorán és harmoniumon). Az első az alig 11 éves Haas Szidike adta elő zongoramesterével; nyugodt fellépése, biztos s izléses játéka általában igen kedvező ha-tást tett a közönségre. A másikat ugyan ő, továbbá Schiller Irma kisasszony (másik zongora) és Boldis Ignác úr (harmonium) ad-tak elő oly sikerrel, hogy meg is kellett ismételnünk. Az ösziakták (a mi egy három hangszernem a legkönnyebb feladat) va-lóban kifogastalan volt.

Igy folyt le a harmadik felolvasó es-tély, érdekesen, kedélyesen s e mellett némi karácsonyi hangulatban.

HÍREINK.

Árvából. A megátamadott járásbíró. A »Budapesti Hírlap« de-cember 16-iki számban egy ironikus hangú, rosszakarat által sugalmazott, min-den alapot nélkülo támadást olvastunk, mely Bolla György, alsókubin kir. járás-bíró ellen volt irányosva. Az igazság érde-kében inditavá éreazük magunkat a kér-desében ügyben avatallan czikiróknyk némi in-fermatívál szolgálni. Először is arra irányult támadás, hogy nevezett járásbíró tot nyel-ven szerkesztett beadványt fogadott el, más-doszor pedig arra, hogy a beadvány helyte-nen volt belyegezte. A beadványt, melyet Duraj Tamás az adóhivataltba letéteménye-zet 74 ft 6 kr. elfogadásra ügyben, a féi maga szerkesztet e s nincs is paragrafus arra mely annak tot nyelven való írását megtiltana. A vegyes ajku városokban min-den fél az afféle iratoktat a maga nyelven írja, elintézik azt mindenütt és nem is lehet másképen mert különben a felek kétharmadát el kellene utasítani. Ha pedig másképen álna a dolog, mindenki meg lehet győ-ződve arról, hogy Bolla György kir. járás-bíró bizonyosana a törvény értelmében írta el, a mint hogy tantoríthatlan hazafaságá-ban senki nem is kételkedhetik. A mi pedig a belyeget illeti, az érvényben levő belye-gtörvény 67. tétel C pontja értelmében min-denféle letéti beadványra 36 krosz belyeg adandó. Jobb lett volna tehát a sorok író-jának előbb a magyar törvényt jobban ta-nulmányoznia, melótt az osztrakot cizálna.

A beszüntetendő adófel-lyegelősségek jövőjéről különböző ver-siók keringnek. Illetékes körökben állítják, hogy Liptó- és Arvamegye egyesített pénz-ügyi felügyelőségének székhelye Rózsahegy lesz, mint Turóc és Zolyom vármegyéé Besztercebányán.

Minden tanterfi úfarsága leg-nagyobb díjat az elismerésben találja; büszke önértéssel tölti el az a tapasztalat, hogy szűlok tanagybarátok ragaszkodással, szer-cetettel viseltetnek irányában. Alsó-Kubin vá-rosa intelligens közönsége nem is késik soha, hogy tanterfiat kellően támogassa, szeresse, és a megérdemeltet kitüntesse. Ezt bizonyította most is, mikor Bukó Kál-

mán, a líptósztmiklósi áll. polgári iskola jelenlegi igazgatója, rövid időre visszatért körébe; azon körbe, hól szeretettel, ragaszkodással körülvevő, tapintatosan két éven át igazgatta az állami iskolákat. Városszerte a legszívelebb fogadtatásban és lelkes ovatiókban részesítették a vendéget.

Az alsó-kubini iparhatósági megbízottak választása az 1888. évre december hó 28-án ejtetett meg. Egynek kivételével a volt megbízottak újból választottak meg. Az új tag Podhorszky Florian nőszbabó.

Városunk iparosi mozgalmat indított meg egytetalaktás ezéjából. Örömmel üdvözöljük a nemes eszmét, mely minden helyesléssel és az irányadó körök támogatásával találkozik. Reménylők, hogy komoly szándék és erélyes kitartás mellett az alaktandó egyesület sikeresen megfogja oldani azt a kérdést, mely reá vár, az ipari érdekeket megvédeni és a pangásban levő ipart emelni, fellendíteni.

Az alsó-kubini magyar dal egyesület Szilveszter este alkalmából társas összejövetelt rendez a városi Hotelben.

Zólyomból. Farsang! A beszteczebányai kir. kath. főgymnasium alumnema javára tartandó táncmulatsággal egybekötött hangverseny, mint halljuk, f. é. február 11-én lesz a takarékpénztári épület nagy termében. A műsor megállapításán most fardokban a rendező bizottság, melynek főtörökve lesz az alumniumi hangversenyek régi jó hírnevét az idén is megőrizni.

A domány. Seyfried József, beszteczebányai kir. törvényszéki bíró mint a tavaly felosztott Magyar Szinesztest Pártoló Egyesület végrehajtó bizottságának elnöke a napokban adott 46 frt 76 krt. Csipkay Károly zólyomgyeji alispánként mint a F. M. K. E. zólyomgyeji választmányi elnökének a felosztott egyesület alapítványának növelése végett. Ezen összeget a felosztott egyesületnek Balassa Károly volt szingzagató iránt fennálló követeléséből sikerült behajtani. (L. Dr. Keleti Vince, a beszteczebányai magyar szinesztest pártoló egyesület története, »Felvidéki Híradó« 1887. évi 12 szám.)

A felnöttek oktatása. Beszteczebányán a F. M. K. E. zólyomgyeji választmányja által felnöttek részére rendezett tanfolyam 1887-8. évi tanorendje a következőleg van megállapítva: Hét fön: d. u. 4-5. női tanfolyam. Tanár: Podhorszky Lajos. Kedden és Szombaton este 6-7. női tanfolyam. Tanár: Podhorszky Lajos. Kedden és pénteken este fél 8-fél 9. kezdők (férfiak) csoportja. Magyar nyelvtan. Tanár: Vitalis Gyula. Szerda este fél 8-fél 9. Haladók csoportja (férfiak). Magyar nyelvtan. Tanár: Gúta József Csütörtökön fél 8-fél 9. Mindkét csoport (férfiak) Magyar nyelvtan. Tanár: Gúta József. Helyiség: a városi polgári fiúiskola III. osztály földszintes terme. Beszteczebányán, 1887. decz. 28. Dr. Keleti Vince választmányi jegyző.

KÜLÖNFÉLEK.

Felkérjük lapunk azon t. előfizetőit, kiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetési összegget minél előbb beküldeni, hogy a nyomtatandó példányok s a czimszalagok iránt intézkedhessünk.

B. u. é. k. Lapunk t. olvasóinak, barátainak, munkatársainknak boldog új évet kívánunk!

A turoczi magyar olvasó egyeslet és társaskör december 30-ára hirdett közgyűlése, mivel nem volt határozatképes, január 4-ére tűzött ki újból.

Karácsonyfa-ünnep Ruttkán. Lapunk mult számában már megemlékeztünk azon műkedvelői előadásról, melyet Ruttkán az állami iskola szegény sorsú gyermekeinek karácsonyfájára rendeztek. Mint lapunk értesítik a szép ünnepély 24-én az egyik vá-

Mióha a felnöttek oktatásának beosztását ezen közzé tesszük, egyttal felkérjük a t. választmányi tagokat, hogy az előadásokat becses látogatásunkkal minél többeszer szereplősek.

Az elnökök g

róteremben folyt le, hova az iskola növendékei az érdeklődő közönség is szép számmal gyűlt össze. Az ünnepély megnyitását S. h. i. k. Vilmos, az állami iskola igazgatója, tartott szép beszédet annak fontosságáról, aztán pedig köszönetet mondott báró K. o. c. h. Károly urnak, ki az eszmét megpendítette, szeretettel méltó nevének, a nagyközönségnek. Majd a báró úr fejezte ki köszönetét a közönségnek a gyermekek iránt tanúsított nemes részvételt, mire a növendékek élénkelték a szöveget. 22 gyermek részletes vallás különbség nélkül a szeretet adományaiban. Legyenek aldva; kik felszarították a szegények köyeit!

Egyházi zene. A karácsonyi ünnepek alatt a helybeli róm. kath. templomban R. i. s. z. n. e. r. Nándor vezetése alatt egy műkedvelőkből álló zenekar és polgárlányokból, polgárokól álló énekkar igen szép sikerrel működött közre az isteni tiszteletnél s nagyban emelte annak fényét. Minden esetre elismerésé méltó, hogy egy-azú ember helye lelket nemesítő dologért tudnak lelkesedni.

Felakadt a közlekedés. A mult hét jolytan a nagy havazás miatt esztörtökön és pénteken teljesen felakadt a vasúti közlekedés. Aszód és Gúdöll között olyan nagy volt a hó, hogy e miatt a vonatok Budapest és Ruttká között nem járhattak s egy két napig voltak újság nélkül. Végre szombat reggelre megkaptuk az egész postát.

Turoczvármegye bizottságának december hó 28-án tartott közgyűléséről térszükre miatt lapunk jövő számában hozunk részletes tudósítást.

A tanításnak 8 órák kezdése ellen. Az a körülmény, hogy Selmezbányán ez időszert az elemi iskolás gyermekeknek csak fele része látogatja rendszeren az iskolát, s a szomorú tapasztalat, hogy a város távolabbs részeitől csakis egészségök iránt tethetnek a kis növendékek ebbeli kötelezettségöknek eleget, arra indíthatná az illetékes hatóságokat, hogy a reggeli 8 óra helyett 9 órára rendelék a tanítás megkezdését. Ez által kevesebb lenne az iskolamulasztások száma; de a közelebb lakó s jómódú szülők gyermekei is segítve volna, szóval a gyermekek egészsége ügyén is, mert bebizonyult tény az, hogy az almból feliasztott 6-7 éves kis gyermek gyors öltözökés és reggelizés után azonnal unat inditva, mindennap ki van téve a meghülés veszélyének s ezeknek tetemes százaléka meg is hül. Ajánlom a felhozottakat tanfelügyelőnk becses figyelmébe. Egy selmezbányai.

Az áruló hó. A kertkerítésék ellopása e kegyetlen időben Selmezbányán napirenden van. Az ellopások sorsa érte e sorok íróját is, ki is azonnal lépéseket tett a tettes kinyomozására. A dolog nem volt nehéz, mert csak egy nyom vezetett el a kertből egy bizonyos irányban s 5 percz elég volt ahhoz, hogy a kerítés tüzénél melegedett familiára ráakadjon. A jótékony tűz melle csoportosult három gyermek öröme s a tettes szülők ijedsége annyira meghatotta a károsultat, hogy nem a tettesek ellen, de az álnok hó ellen kelt ki szavaival, mely hideg lelhetelével lopásra kényszeríti a szegényt, kit aztan éppen ő árul el, biztos nyomot mutatva a nyomozónak csak másodsorban bűnös tettesnek házaig. Bizony, bizony kétszeresen bűnös ez az ártatlanság színet viselő hótömeg.

Pártjok a magyar ipart. Nemes előmozgalom indult meg a magyar ifjuság körében. — Mint fővárosi levelezőnk írja, egyesület alakítanak, melynek czéjja a hazai ipart pártolni s a külföldi verseny ellen teljes erővel védelmezni. A czél oly nagy fontosságú, hogy a társadalom minden osztályának sofaozni kellene e zászló alá, mert csak így várható súlyos viszonyokkal küzdőiparunk felvirágozása. Ez összműködés terjesztését előzozza Szalady Antal fővárosi pótkávéggyárosnak a »Hungaria; gyógykávé és a nemrég forgalomba hozott, de már is általánosan kedvelt »Szalady-pótkávé« feltalálása és készítőjének közelebb a magyar háziasszonyokhoz mint honleányokhoz kibocsátott körlevele is, amelyben felhívja figyelmüket a külföldről behozott szánta-an iparcikkre, melyekkel az egész ország el van árasztva. Ezeket nyakra-főre tukmalják

a közönségre, mely drága pénzen veszi a sokszor silány, rossz pórtékát, hollott lithon készült jobb magyar árut ép oly árban, sőt elősebben kaplatna. Ha tudná a közönség hogy az illett külföldi czikket készítői mennyire nem barátja, sőt ellenségi a magyar-nak s csupán azért toladoknak közénk, hogy pénzünkön meggazdagodhassanak, bizony kétszer is meggondolná, hogy a külföldi gyáros zsebet tömjéje, vagy saját előnyére is, a magyar ipart pártfogolja. Hiszen élő példa a csehok elbizakodott hájszája a magyar áruk ellen s a poroszoknak ellenük irányuló védvamos politikája és mégis épen ezek — hogy a sok közül egy párt emlitsünk példaul a cseh Manilla Velim s a porosz Franck-pótkávékat özönnel küldik a nyakunkra, hogy viszonzasul, mivel ok nem vesznek tőlünk, mi vegyük az ő áruikat. Ezekkel szemben nemcsak szükséges, de hazafias kötelesség minden magyarnak sora-kozni, különösen pedig a magyar nőnek mint a háztartás vezetőinek oda hami, hogy ezentul egy magyar nő se vegyen külföldi czikket s most — nikor a téli évszakkal beallott a kávéfogyasztás ideje, mikor azok is visszatérnek e tápláló italhoz, akik egészség-szemponthoz nyáron át nem éltek kávéval — ne használjanak a kávéfőzéshez külföldi Franck-féle vagy más egyéb pótké-kokat, annál is inkább, mert itt van a teljesen kipróbált, kitűnő zamatu és a külföldi-nél minden tekintetben jobb magyar pótká-vé — »Szalady-kávé«, mely nem is drágább a külföldinél. Hogy erről minden magyár háziasszony meggyőződhessen, Szalady bárnékné küld ingyen és bérmentve minta-csomagot, aki hozzá (Andrássy ut. 86. sz.) ez iránt levelben vagy levező lapon fordul

Kivándorlás. December 28-án a ruttkai esendörök ismét 10, itével nélkül utazt ki kivándorlót tartóztattak le. Ezek között volt szepesmegyei 3, sárosmegyei 4, abujmegyei 3. Találattat náluk 912 frt. — Ezzel kapcsolatban megemlíjük, hogy P. i. s. z. n. e. r. és R. i. e. m. n. a. 6 rémai követítő czig a napokban egy csomó hirdetést küldött szét a felvidéken, melyekben utasítást ad az utazók-nak a kivándorlásra, sőt, hogy az utazók tudják, kihez forduljanak Brémában, Riemannak arczéjpe is mellékeve van, de azzal, hogy azt a világrét sem mutassák senkinek. E hirdetésekben lapunk szerkesztője is kapt. Nagyon jó lenne, ha a hatóságok közbe járasával vegt lehetne vetni ez urak bűnös üzemének.

IRODALOM.

Uj lapok. A »Házi Közlöny« czimú. Aradon Gyulai István kiadásában megjelenő folyóiratról már megemlékeztünk. Azóta már megkaptuk a mutatványszámot, mely — hűen kitűzött programjához — a gazdálkodás és gyakorlati élet köréből hoz érdekes közleményeket, melyek közül »Egy ezik a kávéról« czimú lapunk máj tárczája hozza. A Hazi Közlöny havonként kétszer jelenik meg s előfizetési ára 3 frt, mely össgeg Aradra küldendő — »Pozsonyamegyei Közlöny« czim alatt O. r. b. ó. k. M. r. szerkesztésében újévölt kezdve Pozsonyban hetenként egyszer megjelenő lapot fog kiadni egy bizottság. — »Világ Tükre« havi folyóirat, szerkeszti Kulcsár Ernő, kiadja Rózsa Kálmán éz neje Budapesben. Egy füzet ára 35 krt., egész évfolyam ára 4 frt.

Felőlés szerkesztő: Nagy István.

Főmunkatárs: Vörös Ferencz.

HIRDETESEK.

3937. szám
1887. tk.

Arverési hirdetményi kivonat.

A turocz-szent-mártoni kir. járásbírósg mint teleknyvi hatóság közhírré teszi, hogy a tsmztómóni takarékpénztárnak — Ruttkay Matusovics József éli elemi végrehajtási ügyében Ruttká községben fekvő:

a) a ruttkai 32. sz. tjkönyvben 71-4 6-8. sor szám alatt foglalt ingatlanokból Ruttkai Matusovics József B. 12 tétel alatt egyhatodrésben megillető jutalékra 124 forintban,

b) a ruttkai 63. sz. tjkönyvben 71-14 sor szám alatt foglalt ingatlanokból Ruttkay Matusovics József B. 5. tétel alatt fél részben megillető jutalékra 453 frt 50 krtban, c) a ruttkai 493. sz. tjkönyvben 71-4. sor szám alatt foglalt Ruttkay Matusovics Károly éz neje szül. Cseh Julianna, va-

lamint Ruttkay Matusovics József nevén álló ingatlanására 43 frtban ezenem megállapított kiküldési árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanás az 1888. évi Január hó 20-ik napján d. e. 10 órakor Ruttká községben a község házánál megtartandó nyilvános árverésen a kiküldési árón alól is leg adatni.

Árverési szándékozók tartoznak minden egyes ingatlanás kiküldési árának 10 százalékat készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni vagy pedig a banatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbírósg mint teleknyvi hatóság Turocz-Szt.-Mártonban 1887. évi szeptember 30-án.

Fekete.
kir. jbró.

Turoczvármegye alispánjától.

3651. sz.

Hirdetmény.

(Uj b ó l)

A vízjogi törvény (1885. évi XXIII. t. cz.) 189. §-a, valamint ezen törvény végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú földmívelés- ipar- és kereskedelmi és a közunka és közlekedési magy. kir. minister urak által egytetörtéleg m. évi december 31-én 45.689 szám alatt kibocsátott általános rendelet 87. §-a alapján felszólítom a megye területén fennálló vízművek és vízhasználati jogosítvány tulajdonosait, hogy a jogosítványokra vonatkozó engedélyt 1888 évi **Március hó 28-ik** napjáig alalam írásban mutassák be, vagy pedig írásban igazolják azt, hogy vízművek 1866. évi január hó 1-je óta hódorlatlan fennállanak a nélkül, hogy mások jogsúrt érdekeit sértenék és mint ilyenek az illetékes hatóságok által károsnak találattak volna.

Megjegyeztetik, hogy a bejelentések a vízjogi törvények 191 §-ának második bekezdése értelmében belyegmentesek.

Ezen bemutatás, illetve igazolási kötelezettség minden hatóságú engedélytől feltételezett vízmű és vízhasználati jogosítvány tulajdonosára, tehát öntözési, lecsapolási ármentesítési, ipari-vállalatkora, malmokora, továbbá nyilvános és magán vízvezetékre, nyilvános és magán csatornákra, mesterséges víztározókra, a védgátakra és szilipekre egyaránt kiterjed.

A kik jogosítványukat igazolni nem tudják vagy igazolás végett a fent kitűzött határidőben nem jelentkeznek: azoknak vízművei az idézett törvény 171 §-a értelmében nem létezőknek fogván tekintetni s az ily vízművekre nézve a vízjogi törvény 163 és következő szakaszai és a hivatkozott általános miniszteri szabályrendelet 3-31 §-ai lesznek alkalmazandók.

Kelt Turocz-Szt.-Mártonban, 1887. évi decz. hó 26-án.

Lachotzky Lajos s. k.
alispán.

4043 szám
tkvi 1887

Arverési hirdetményi kivonat.

A turocz-szent-mártoni kir. járásbírósg mint teleknyvi hatóság közhírré teszi, hogy a turocz-szent-mártoni takarékpénztárnak — ifj. Ruttkay Matusovics Károly éz neje elleni végrehajtási ügyében Ruttká községben fekvő:

a) a ruttkai 65. sz. tjkönyvben 71-9. sor szám alatt foglalt Ruttkay Matusovics Károly nevén álló ingatlanására 1332 frtban,

b) a ruttkai 594. sz. tjkönyvben 71-5 sor szám alatt foglalt ingatlanásból ifjabb Ruttkay Matusovics Károly éz neje szül. Ruttkay Matusovics Annát B. 1. tétel alatt kéthatodrésben megillető jutalékra 170 forintban ezenem megállapított kiküldési árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanás az 1888. évi Január hó 21-ik napján d. e. 10 órakor Ruttká községben a község házánál megtartandó nyilvános árverésen a kiküldési árón alól is leg adatni.

Árverési szándékozók tartoznak minden egyes ingatlanás kiküldési árának 10 százalékat készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy pedig a banatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbírósg mint teleknyvi hatóság Turocz-Szt.-Mártonban 1887 évi szeptember hó 30-án.

Fekete
kir. jbró.

4042 sz.
tk. 1887.

Arverési hirdetményi kivonat.

A turocz-szt.-mártoni kir. járásbírósg mint teleknyvi hatóság közhírré teszi, hogy Vankó Pálnak ifj. V a n k o B a k a r a A n d r á s elemi végrehajtási ügyében Klicsin

